

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa I.N.

przeciwko Szkole [...] w N.

o przywrócenie do pracy na dotychczasowym stanowisku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 lipca 2017 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.

z dnia 13 czerwca 2016 r., sygn. akt VII Pa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 13 czerwca 2016 r., w wyniku apelacji Szkoły [...] w N. , zmieniono wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 25 lutego 2016 r., w ten sposób, że w pkt I zasądzone od strony pozwanej na rzecz I.N. kwotę 3300 zł (trzy tysiące trzysta złotych) tytułem odszkodowania. W pozostałym zakresie apelacja od powyższego wyroku została oddalona.

W sprawie ustalono, że I.N. z dniem 1 września 1995 r. została powołana na stanowisko wicedyrektora Szkoły [...] w N.. Do czasu powołania nowego dyrektora tejże szkoły (1 września 2015 r.), powódka nie była objęta ochroną związkową. Natomiast uchwałą nr [...] z dnia 28 sierpnia 2015 r. Zarządu Komisji

Międzyzakładowej NSZZ [...] Pracowników Oświaty i Wychowania w N. przyjęto, że powódka będzie objęta szczególną ochroną przed wypowiedzeniem, jednostronną zmianą i rozwiązaniem stosunku pracy na podstawie art. 32 ustawy o związkach zawodowych, przez okres od dnia 28 sierpnia 2015 r. do dnia 31 marca 2018 r., jako upoważniona do reprezentowania organizacji związkowej wobec pracodawcy o czym został on powiadomiony. Pismem z dnia 16 listopada 2015 r. powiadomiono Komisję Międzyzakładową NSZZ [...] Pracowników Oświaty i Wychowania w N. o zamiarze odwołania powódki z funkcji zastępcy dyrektora szkoły, w następstwie którego pismem z dnia 20 listopada 2015 r., doręczonym stronie tego samego dnia, Komisja Międzyzakładowa NSZZ [...] Pracowników Oświaty i Wychowania w N. powiadomiła stronę pozwaną, że nie wyraża zgody na odwołanie powódki ze stanowiska wicedyrektora szkoły.

Pismem z dnia 30 listopada 2015 r., na podstawie art. 37 ust. 1 w związku z art. 38 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn.zm.), po zasięgnięciu opinii (...) kuratora oświaty (odmowa wydania opinii z uwagi na rzeczywisty brak uzasadnienia złożonego wniosku), organu prowadzącego oraz rady pedagogicznej (opinia negatywna), odwołano I.N. ze stanowiska wicedyrektora Szkoły [...] w N. bez zachowania okresu wypowiedzenia z dniem 30 listopada 2015 r.

W ocenie Sądu Okręgowego apelacja strony pozwanej była w nieznaczej części zasadna, a zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego podlegał zmianie, przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki odszkodowania o którym mowa w art. 45 § 1 i 2 k.p. w zw. z art. 47¹ k.p., w wysokości dodatku funkcyjnego za trzy miesiące, tj. w kwocie 3300 zł. W dalszym zakresie apelacja pozwanego podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podkreślił, że związek zawodowy NSZZ [...] objął powódkę ochroną związkową dopiero od dnia 28 sierpnia 2015 r., tj. na 3 dni przed objęciem funkcji przez nowego dyrektora szkoły. Od tego dnia powódka została upoważniona do reprezentowania organizacji związkowej wobec pracodawcy, co jego zdaniem było rezultatem zapowiadanej zmiany na stanowisku dyrektora placówki od dnia 1 września 2015 r. Sąd odwoławczy wskazał również, że przewodniczącym Komisji

Międzyzakładowej NSZZ [...] był mąż powódki, a do czasu objęcia jej ochroną związkową powódka nie angażowała się w działalność związkową.

W ocenie Sądu Okręgowego odmowa przywrócenia do pracy może być uzasadniona, gdy ochrona związkowa służyć ma wyłącznie uniemożliwieniu pracodawcy zasadnego rozwiązania umowy o pracę, gdy owa zasadność dotyczy postawy pracownika, bez związku z wykonywaniem zadań związkowych. Celem ochrony stosunku pracy działacza jest przede wszystkim zagwarantowanie mu niezależności w wypełnianiu funkcji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2014 r., II PK 293/13, LEX nr 1545143). W spornej sprawie zaś wybór powódki na stanowisko funkcyjne w związku zawodowym miał na celu jedynie uruchomienie ochrony związkowej stosunku pracy powódki, nie zaś ochronę jej działań wynikających z pełnienia funkcji związkowej. W pozostałym zakresie odwołanie powódki ze stanowiska wicedyrektora szkoły zawierało uchybienia formalne, których zaistnienie powoduje wadliwość tego aktu.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł w imieniu powódki jej pełnomocnik zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości i zarzucając:

- naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 477¹ k.p.c., art. 477¹ k.p.c. w zw. z art. 8 k.p., art. 233 k.p.c.

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 45 § 3 k.p. w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, art. 45 § 2 k.p. w zw. z art. 47¹ k.p.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania został uzasadniony występującym w sprawie istotnym zagadnieniem prawnym, a mianowicie, czy poglądy Sądu Najwyższego wskazujące, iż w sytuacji odwołania nauczyciela ze stanowiska funkcyjnego w oparciu o przepisy art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572) jedynym roszczeniem przysługującym odwołanemu pracownikowi jest roszczenie o odszkodowanie, aktualne są również w sytuacji pracownika powołanego na stanowisko funkcyjne na czas nieokreślony, którego stosunek pracy objęty jest stabilizacją zatrudnienia. Skarżąca wskazała również, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 45 § 2 w zw. z art. 47¹ k.p., będących podstawą prawną przyznania odszkodowania

nauczycielowi odwołanemu ze stanowiska funkcyjnego w trybie przepisów ustawy o systemie oświaty, w celu określenia, czy podstawą prawną przyznania odszkodowania jest wysokość utraconego dodatku funkcyjnego za okres wypowiedzenia, czy też wynagrodzenie za pracę. Nadto skarga jest oczywiście uzasadniana.

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i rozpoznanie merytoryczne sprawy poprzez uwzględnienie żądania powódki i przywrócenia jej na stanowisko funkcyjne, ewentualnie zasądzenie na rzecz powódki odszkodowania w wysokości 3 miesięcznego wynagrodzenia za pracę liczonego jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o szczególnym charakterze. Przede wszystkim zmierza do ochrony interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony. Przytoczone spostrzeżenie obliguje do wstępnej oceny sprawy w ramach tzw. „przedsądu”. Jego zakres jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania. Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wyartykułowanie podstawy uzasadniającej jej przyjęcie. Skarżący ów obowiązek zrealizował i powołał się na podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Kumulacja wskazanych podstaw nie prowadzi do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Po pierwsze, w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, które wymaga interwencji Sądu Najwyższego. Powołanie się na taką podstawę (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oznacza, że chodzi o zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju

prawa. W orzecznictwie ugruntował się pogląd, zgodnie z którym skarżący, powołując się na wystąpienie w sprawie zagadnienia prawnego, powinien je sformułować, wskazać przepisy prawne, na tle stosowania których ono się wyłoniło, podać argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen, a nadto wykazać, że jego rozwiązanie jest istotne nie tylko w rozpoznawanej sprawie, ale także dla praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151). Tymczasem w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania podkreśla się, że istnieje wątpliwość odnośnie do zakresu roszczeń powódki w związku z wadliwym odwołaniem jej ze stanowiska funkcyjnego (art. 45 § 3 k.p. w zw. z art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych).

Podkreślenia wymaga stwierdzenie, że w sytuacji wypowiedziana umowy o pracę chronionego działacza związkowego bez zgody zarządu organizacji związkowej, o której stanowi art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych, dochodzi do naruszenia przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. Tym samym pracownikom przysługują roszczenia wymienione w art. 45 § 1 k.p., a nie może być zastosowany wobec nich przepis art. 45 § 2 k.p. Skutkiem działania pracodawcy niezgodnego z art. 32 ust. 1 jest, co do zasady, uwzględnienie żądania pracownika przywrócenia do pracy.

Ponieważ może się zdarzyć, że zarząd zakładowej organizacji związkowej nie wykaże obiektywizmu i weźmie w obronę działacza związkowego, który w okolicznościach danego przypadku na ochronę nie zasługuje, judykatura Sądu Najwyższego przyjmuje, że może to stanowić podstawę odmowy uwzględnienia roszczenia o przywrócenie do pracy ze względu na nadużycie przez pracownika prawa do ochrony związkowej lub sprzeczność żądania przywrócenia do pracy ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa podmiotowego, bądź zasadami współżycia społecznego (art. 8 k.p.). Taka sytuacja ma miejsce wówczas, gdy ochrona przysługująca na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych ma służyć nie zagwarantowaniu niezależności w wykonywaniu zadań związkowych, ale wyłącznie uniemożliwieniu pracodawcy zasadnego rozwiązania umowy o pracę. Na tym polega brak bezwzględного charakteru ochrony przewidzianej w art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych i tej właśnie sytuacji

dotyczą wszystkie orzeczenia, w których Sąd Najwyższy opowiedział się za możliwością nieuwzględnienia - na podstawie art. 8 k.p. - roszczenia o przywrócenie do pracy w zależności od zachowania pracownika oraz okoliczności konkretnej sprawy, i to nie tylko w wypadku, w którym zasadne byłoby rozwiązanie stosunku pracy w trybie art. 52 k.p., ale również w razie zaistnienia przyczyn usprawiedliwiających jedynie wypowiedzenie umowy o pracę (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 1996 r., I PRN 103/95, OSNAPiUS 1996 nr 15, poz. 210; z dnia 27 lutego 1997 r., I PKN 17/97, OSNAPiUS 1997 nr 21, poz. 416; z dnia 20 sierpnia 1997 r., I PKN 225/97, OSNAPiUS 1998 nr 10, poz. 305; z dnia 17 września 1997 r., I PKN 273/97, OSNAPiUS 1998 nr 13, poz. 394; z dnia 2 sierpnia 2000 r., I PKN 755/99, OSNAPiUS 2002 nr 4, poz. 88). Podobne stanowisko prezentowane jest w doktrynie prawa pracy (T. Liszcz, Prawo pracy, Warszawa 2012, s. 160; J. Stelina, Przywrócenie do pracy chronionego działacza związkowego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, PiZS 2005 nr 1, s. 52 i nast.; H. Szewczyk, Szczególna ochrona trwałości stosunku pracy, Studia Prawnicze 2005 nr 20, s. 44 i nast.). W żadnym z tych orzeczeń nie kwestionuje się natomiast, że formalna ochrona z art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych przysługuje pracownikowi nią objętemu w każdym przypadku wypowiedzenia lub rozwiązania stosunku pracy ani nie wyraża się poglądu, że dopuszczalne jest pozbawienie pracownika w oparciu o art. 8 k.p. zagwarantowanych przepisami prawa roszczeń, w sytuacji gdy wypowiedzenia umowy o pracę nie tylko dokonano z naruszeniem prawa (bez zgody zarządu związku zawodowego), ale także przy braku przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie (por. w tym zakresie wyrok z dnia 18 czerwca 2007 r., II PK 335/06, LEX nr 898861). W przypadku zastosowania art. 8 k.p. do oceny roszczeń działaczy związkowych, wobec których dokonano rozwiązania stosunku pracy lub zmiany jego treści z naruszeniem art. 32 ustawy o związkach zawodowych, należy zgodzić się z tezą, że działalność związkowa nie może być pretekstem do nieuzasadnionego uprzywilejowania pracownika w sferach nie dotyczących sprawowanych przez niego funkcji. Przeciwny sposób myślenia o ochronie trwałości stosunku pracy działaczy związkowych byłby dyskryminujący dla pracowników, którzy nie są członkami związku zawodowego albo nie sprawują w nim żadnej funkcji (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2003 r.,

I PKN 616/02, Prawo Pracy 2004 nr 6 i z dnia 11 września 2001 r., I PKN 619/00, OSNP 2003 nr 16, poz. 376).

Mając powyższe na uwadze argumentacja pozwanego nie przekonuje w płaszczyźnie istnienia nowego, nierozstrzygniętego dotychczas zagadnienia prawnego. Przeprowadzone rozważania wykazały też, że skarżąca nie zaoferowała przekonujących racji prawnych uzasadniających podjęcie przez Sąd Najwyższy zadań interpretacyjnych. W takim układzie zależności wyjaśnienia wymaga zagadnienie czy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W judykaturze przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce wówczas, jeśli dla przeciętnego prawnika, jest ona niewątpliwa, z góry widoczna, bez potrzeby głębszej analizy stosunku prawnego oraz bez sprawdzania i oceny dowodów. Zapatrywanie to powinno wystąpić już w trakcie przedsądu, czyli wstępnego badania skargi kasacyjnej, gdyż na tym etapie procedowania rolą Sądu Najwyższego nie jest szczegółowe badanie zgłoszonych podstaw zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, LEX nr 560541; z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109).

W tym zakresie autorka skargi wybrała metodę hybrydalną, upatrując wady orzeczenia w naruszeniu przepisów prawa procesowego i materialnego. Zasadniczym problemem występującym w sprawie jest dopuszczalność oddalenia roszczenia o przywrócenie do pracy chronionego działacza związkowego, który został odwołany z funkcji kierowniczej (wicedyrektor szkoły) bez zgody zarządu organizacji związkowej, o której stanowi art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. W sprawie nie było sporne, że powódka podlegała ochronie szczególnej, jak i to, że przedmiotowe powołanie nastąpiło na czas nieokreślony, zaś odwołanie z pełnionej funkcji zostało dokonane bez uzyskania przez pracodawcę zgody organu związkowego. Tak więc niewątpliwie doszło w tym przypadku do naruszenia przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. W tej sytuacji przysługują pracownikowi roszczenia wymienione w art. 45 § 1 k.p., a nie może być zastosowany przepis art. 45 § 2 k.p.

Rozstrzygnięcie polegające na oddaleniu roszczenia o przywrócenie do pracy chronionego działacza związkowego jest możliwe w oparciu o art. 477¹ k.p.c.

Stanowi on bowiem, że jeżeli pracownik dokonał wyboru jednego z przysługujących mu alternatywnie roszczeń, a zgłoszone roszczenie okaże się nieuzasadnione, sąd może z urzędu uwzględnić inne roszczenie alternatywne. Ten proceduralny przepis nie może jednak stanowić samoistnej podstawy rozstrzygnięcia. Konieczne jest więc wskazanie również materialnej podstawy, która uzasadnia zastosowanie art. 477¹ k.p.c. Sąd Okręgowy powołał w tym miejscu art. 8 k.p., który stanowi o społeczno-gospodarczym przeznaczeniu prawa i zasadach współżycia społecznego.

Należy stwierdzić, że problem ten stanowi przedmiot wielu wypowiedzi przedstawicieli doktryny prawa pracy, jak i był już wielokrotnie rozstrzygany przez Sąd Najwyższy. Można stwierdzić, że co do zasady zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowana jest dopuszczalność oddalenia roszczenia chronionego działacza związkowego, którego umowa o pracę została wypowiedziana lub rozwiązana bez uzyskania zgody zarządu organizacji związkowej. Możliwość ta zresztą jest podobnie uzasadniana zarówno w doktrynie, jak i przez Sąd Najwyższy. Od dawna twierdzi się bowiem, że intencją ustawodawcy jest, aby ochrona ta nie wykraczała poza rzeczowo uzasadnioną potrzebę i nie przeradzała się w postać nieusprawiedliwionego społecznie i gospodarczo przywileju (W. Sanetra: Dylematy ochrony działaczy związkowych przed zwolnieniem z pracy, PiZS 1993 nr 3, s. 33). Także w wielu orzeczeniach Sąd Najwyższy przyjmował, że działalność związkowa nie może być pretekstem do nieuzasadnionego uprzywilejowania pracownika w sferach nie dotyczących sprawowania tej funkcji (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2003 r., I PK 616/02, Pr. Pracy 2004 nr 6, s. 34). Wynika więc z tego, że prawo działacza związkowego do ochrony trwałości stosunku pracy nie ma charakteru bezwzględnego. Jego roszczenie o przywrócenie do pracy nie powinno być uwzględniane automatycznie bez zbadania okoliczności konkretnego przypadku, a przede wszystkim przyczyn zwolnienia, a w analizowanym przypadku zmiany treści stosunku pracy wskutek odwołania jej z funkcji wicedyrektora szkoły (M. Madej: Nadużycie prawa ochrony trwałości stosunku pracy działacza związkowego, w: Związkowe przedstawicielstwo pracowników zakładu pracy, red. Z. Hajn, LEX Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, s. 554). Można więc stwierdzić, że Sąd

Okręgowy poprawnie przyjął, iż ochrona z art. 32 ustawy o związkach zawodowych nie jest ochroną bezwzględną i w okolicznościach konkretnej sprawy może zostać „przełamana” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2017 r., I PK 221/16, LEX nr 2300172).

Na gruncie analizowanej sprawy niewątpliwie przyczyna odwołania powódki z funkcji wicedyrektora szkoły była uzasadniona i nie była w jakikolwiek sposób związana z pełnioną funkcją związkową. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że naruszenie art. 8 k.p. dotyczy zarówno zasad współżycia społecznego, jak i społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa. Treść klauzuli generalnej zawartej w art. 8 k.p. ujęta jest przedmiotowo, a nie podmiotowo. Nie kształtuje ona praw podmiotowych, nie zmienia i nie modyfikuje praw, jakie wynikają z innych przepisów prawa. Przepis ten upoważnia sąd do oceny, w jakim zakresie, w konkretnym stanie faktycznym, działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie jego prawa i nie korzysta z ochrony prawnej (wyroki z dnia 22 lipca 2009 r., I PK 48/09, LEX nr 529757; z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 78/10, LEX nr 725005; z dnia 12 stycznia 2011 r., II PK 89/10, LEX nr 737386; z dnia 2 października 2012 r., II PK 56/12, LEX nr 1243024). Stosowanie art. 8 k.p. pozostaje zatem w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności konkretnej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283).

Reasumując, należy stwierdzić, że ochrona szczególna działacza związkowego nie ma charakteru bezwzględnego. Z całokształtu okoliczności faktycznych i braku związku z pełnioną funkcją związkową może wynikać dopuszczalność oddalenia roszczenia o przywrócenie do pracy w oparciu o art. 8 k.p. w związku z art. 477¹ k.p.c. i zasądzenia w to miejsce odszkodowania. Należy również pamiętać, że ocena dopuszczalności zastosowania art. 8 k.p. mieści się w granicach swobodnego uznania sędziowskiego. Tak więc sfera ta w ramach postępowania kasacyjnego może podlegać kontroli jedynie w przypadku szczególnie rażącego i oczywistego naruszenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2016 r., I PK 125/15, LEX nr 2044465 i cytowane tam orzecznictwo).

Poza tym, nie można z przesłanką określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. równocześnie podnosić, że w ramach naruszenia tych samych przepisów w

sprawie pojawiło się istotne zagadnienie prawne. Jest to błąd logiczny, albowiem, gdy wchodzi w rachubę zagadnienie prawne skarga kasacyjna nie może być oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r., V CSK 550/07, niepublikowane).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto również na przesłance usadowionej w treści art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę do rozpoznania, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. W takim układzie celem przedsądu jest weryfikacja tej przesłanki.

Odpowiedź na wywołane zagadnienie należy poprzedzić stwierdzeniem, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie. Przedmiotowe spostrzeżenie koreluje z publicznoprawną funkcją skargi kasacyjnej i zamyka się stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym o szczególnym charakterze. Istnienie potrzeby dokonania wykładni przepisów prawnych wymaga wykazania przez skarżącego, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie oraz przedstawienia na czym polegają związane z nimi wątpliwości lub też opisanie rozbieżności występujących na tym tle w orzecznictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, LEX nr 1678062). Skarżącą obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522). Ów obowiązek aktualizuje się wobec przywołania treści art. 45 § 2 k.p. w zw. z art. 47¹ k.p.

W przypadku, gdy odwołanie z pełnienia funkcji kierowniczej, na podstawie art. 38 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, nastąpiło niezgodnie z prawem, osobie odwołanej przysługuje prawo do odszkodowania. W takiej sytuacji w celu

ustalenia wysokości odszkodowania zastosowanie mają przepisy Kodeksu pracy dotyczące uprawnień pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę, tj. art. 45 § 2 k.p. w zw. z art. 47¹ k.p. Zgodnie bowiem z art. 5 k.p., jeżeli stosunek pracy określonej kategorii pracowników regulują przepisy szczególne, przepisy kodeksu stosuje się w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami.

Ponieważ odwołanie w trybie art. 38 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie oświaty nie skutkuje rozwiązaniem stosunku pracy, a osoba odwołana z funkcji otrzymuje wynagrodzenie za pracę, pomniejszone jedynie o dodatek funkcyjny to w konsekwencji odszkodowanie to może być równe jedynie trzykrotnej wysokości utraconego dodatku funkcyjnego. Takie stanowisko zostało zaprezentowane w orzecznictwie sądowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 1997 r., I PKN 138/97, LEX nr 31941). Należy pamiętać, że na gruncie przedmiotowej sprawy, odmowa przywrócenia do pracy powódki była uzasadniona faktem, iż ochrona związkowa miała służyć wyłącznie uniemożliwieniu pracodawcy odwołaniu jej z pełnionej funkcji kierowniczej w szkole. Powodem odwołania zaś była postawa pracownika, a nie związek z wykonywaniem zadań związkowych. Natomiast celem ochrony stosunku pracy działacza jest przede wszystkim zagwarantowanie mu niezależności w wypełnianiu funkcji. W niniejszej sprawie wybór powódki na stanowisko funkcyjne w związku zawodowym miał na celu jedynie uruchomienie ochrony związkowej stosunku pracy powódki, nie zaś ochronę jej działań wynikających z pełnienia funkcji związkowej. Po uwzględnieniu całokształtu sprawy jak również ze względu na klauzulę społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa, strona stosunku pracy, która w istotnym zakresie naruszyła swoje obowiązki, nie może skutecznie dochodzić przysługujących jej roszczeń.

Należy również podkreślić, że przy założeniu, iż po odwołaniu z funkcji wicedyrektora szkoły, doszło do zmiany warunków pracy w postaci zmiany zakresu obowiązków, to w zakresie wynagrodzenia, powódka została pozbawiona dodatku funkcyjnego przysługującego jej w związku z pełnioną dotychczas funkcją.

Mając na uwadze powyższe, również ta podstawa uzasadniająca przyjęcie skargi jest nieprzekonywująca.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 98 § 1 k.p.c.